

A 1790/välfärd

Framlagt av Mittengruppen
Behandlas i Utskottet för välfärd i Norden

Medlemsförslag om förstärkt nordiskt civilrättsligt samarbete

Förslag

Mittengruppen föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att öppna upp en gemensam nordisk rättsdatabas

att återupprätta det nordiska civilrättsliga lagstiftningssamarbetet, med ett mål att harmonisera lagstiftningen inom de områden där gränshinder uppstår

att garantera tillräckliga resurser för att lagsamarbetet länderna emellan säkras på ministerienivå

Bakgrund

”Norden ska vara världens mest integrerade region” deklarerade statsministrarna i de fem nordiska staterna den 27 september 2016 i ett gemensamt uttalande. De nordiska staterna och de självstyrande länderna lever långt upp till de högt ställda ambitionerna, inte minst mot bakgrund av det omfattande lagstiftningssamarbetet som växte fram och befästes från och med det första nordiska juristmötet år 1872. Grunden för en gemensam nordisk rättsgemenskap lades alltså långt före världskrigen rasade över Europa och tanken om en europeisk integration väcktes.

Dåtidens framsynta civilrättsliga ansträngningar har resulterat i att enskilda nordiska medborgare och samfund under snart hundra år kunnat starta aktiebolag, ingå avtal, handla, driva in skulder, erhålla skadestånd, skydda sina immateriella rättigheter, skaffa barn, gifta sig och skilja sig på likartade nordiska villkor. Den som har flyttat eller verkat över gränsen har kunnat göra det i trygg vetskap om att eventuella framtida problem kan lösas på grundval av samma nordiska rättsliga principer och en likriktad praxis. När det nordiska samarbetet som vi känner det idag formaliserades genom Helsingforsavtalet 1962 var det därför naturligt att dess fjärde artikel skrevs enligt följande: ”De fördragslutande parterna skola fortsätta lagsamarbetet i syfte att uppnå största möjliga överensstämmelse på privaträttens område”.

Såväl nordiska rådet som nordiska ministerrådet har sedan dess etablerats och utvecklats som resursstarka institutioner i förhållande till det lösare sammanhållna samarbetet mellan justitiedepartementet som i början av 1900-talet lade grunden för det civilrättsliga samarbetet. Mot den bakgrunden är det besynnerligt att den nordiska utvecklingen på området snarare har avstannat än fått ny fart efter Helsingforsavtalets tillkomst med alla de nordiska institutioner som inrättades därefter.

Ända sen de nordiska länderna från 1972 och framåt på olika sätt gick in som medlemmar i EG, EES och sedermera EU flyttades fokus i harmoniseringsarbetet snabbt från de nordiska huvudstäderna till Bryssel och Strasbourg. I takt med att EU har utvecklats och har getts både fler och vidare lagstiftningsbehörigheter utmanas den nordiska harmoniseringen i växande grad. När den allt mer föråldrade nordiska lagstiftningen uppdateras dels under EU-rättens krav, dels bortom dem, urholkas långsiktigt den nordiska civilrättsliga integrationen och den nordiska sammanhållningen blir åter snabbt ett lapptäcke ur medborgarnas perspektiv.

Mittengruppen välkomnar Nordiska ministerrådets beslut under våren 2017 om att utreda möjligheterna att stärka det nordiska lagstiftningsarbetet. Uppdraget gavs Inge Lorange Backer som i januari 2018 presenterade sin rapport "Styrket nordisk lovsamarbeid. Muligheter och utfordringer (ANP 2018:727)". Utredningen visar att det finns en stor potential i ett fortsatt nordiskt lagstiftningsarbete inom flertalet rättsområden och Backers slutsatser förtjänar politisk prioritet. De finns också anledning att härleda till samarbetsministrarnas beslut i september att länderna ska informera varandra innan man implementerar ny, eller reviderar lagstiftning, att länderna beaktar varandras lagar och regler i samband med nationell lagstiftning samt till en intention att samarbeta kring införande av EU-rättsakter.

Mittengruppen vill i det här sammanhanget betona vikten av det civilrättsliga lagstiftningsarbetet. Vi vill att de olika lagarna utarbetas i samarbete, med gemensam lagtext och förarbeten. EU är inte oöverkomligt hinder för ett sådant samarbete. Utöver konsumenträtten finns det mycket lite civilrättslig lagstiftning i EU. Det lilla som finns ges oftast i form av direktiv, med stort utrymme för nationella val i implementeringen.

En första åtgärd bör vara att öppna upp de olika nordiska rättsdatabaserna till en gemensam databas med rättskällematerial. Databasen bör vara fritt tillgänglig för alla nordiska universitet.

Mittengruppen anser att världens mest integrerade region förtjänar världens mest integrerade civilrätt. De nordiska avtalslagarna, tillkomna med gemensamma ansträngningar åren 1915 – 1920, fyller som bäst 100 år. I syfte att uppmärksamma jubileet anser Mittengruppen att det vore en symboliskt väl vald tidpunkt att ge den nordiska rättsgemenskapen förutsättningar att återigen utvecklas harmoniskt.

Nuuk den 12 september 2018

<i>Anna Kolbrun Arnadóttir (Mifl)</i>	<i>Ketil Kjenseth (V)</i>
<i>Anna-Maja Henriksson (sv)</i>	<i>Krista Mikkonen gröna()</i>
<i>Antti Kurvinen (cent)</i>	<i>Lars Tysklind (L)</i>
<i>Arto Pirttilahti (cent)</i>	<i>Matti Vanhanen (cent)</i>
<i>Axel Jonsson (ÅF)</i>	<i>Mikael Staffas (Lib)</i>
<i>Eva Biaudet (sv)</i>	<i>Peter Östman (kd)</i>
<i>Guðmundur Ingi Kristinsson (Fif)</i>	<i>Silja Dögg Gunnarsdóttir (Frfl)</i>
<i>Hanna Halmeenpää (gröna)</i>	<i>Staffan Danielsson (C)</i>
<i>Heidi Greni (Sp)</i>	<i>Stina Bergström (MP)</i>
<i>Jenis av Rana (Mfl.)</i>	<i>Tore Storehaug (KrF)</i>
<i>Johanna Karimäki (gröna)</i>	<i>Willfred Nordlund (Sp)</i>
<i>Katri Kulmuni (cent)</i>	